

Gérard Mustert en Ben Loth
over project Klavertje Vier

'WE WILLEN AANDACHT HEBBEN VOOR IEDER LID'

Sommige leden van KBO-Brabant komen (vrijwel) nooit bij de activiteiten die hun Afdeling organiseert. Soms omdat ze niet willen, andere keren omdat het niet (meer) lukt. De vereniging is er voor  lle leden en moet dus ook aandacht hebben voor deze leden, is de gedachte achter het project *Klavertje Vier*. Daarbij worden bestuursleden en vrijwilligers aangesproken om vanuit een luisterende houding in gesprek te gaan. Ben Loth uit Nijmegen is betrokken vanwege zijn ervaring met 'DialogoTafelGesprekken'.

‘Sommige van onze leden krijgen binnen onze vereniging niet de plek die hun als lid toekomt’, zegt Gérard Mustert. Hij stuurt namens het Algemeen Bestuur van KBO-Brabant het project *Klavertje Vier* aan, dat bedoeld is om juist die leden te bereiken die niet of nauwelijks (meer) deelnemen aan de activiteiten van hun KBO-Afdeling (zie kader op pagina 19 ‘Hoe ziet *Klavertje Vier* eruit?’).

Goed gesprek

‘Nu mensen langer zelfstandig thuis wonen, vaak alleen, wordt die groep groter’, zegt Mustert, ‘al weten we niet precies om hoeveel mensen het gaat. Soms lukt het om fysieke redenen niet meer om ergens aan mee te doen, soms ontbreekt het aan vervoer. Er kunnen allerlei redenen zijn waarom mensen geen activiteiten meer bezoeken. Maar hun KBO-lidmaatschap zijn ze in de meeste gevallen aangegaan met de bedoeling ergens bij te horen. Voor ons als vereniging is het best wel een zoektocht om te ontdekken hoe we daarmee om kunnen gaan. Misschien met activiteiten nog dichterbij huis, in de wijk in plaats van centraal in het dorp? Hoe het moet, willen we graag van deze mensen zelf horen. Maar we willen niet even met

een telefoontje vragen waar ze behoefte aan hebben. In onze vereniging draait het om verbinding: echt contact hebben met elkaar en praten over meer dan koetjes en kalfjes. Verbinding met elkaar en verbinding tussen elk lid en de KBO als gemeenschap. Dat is de gedachte achter het project *Klavertje Vier*, dat subsidie van het ministerie van VWS heeft gekregen om zo’n 70 van onze 284 Afdelingen te bereiken. Bedoeling is dat vrijwilligers van Afdelingen in gesprek gaan met de mensen die geen activiteiten bezoeken, om te praten over waar ze behoefte aan hebben, wat hen bezighoudt en wat de Afdeling daarin kan betekenen.’

Geen koetjes en kalfjes

Hoe voer je een gesprek dat over meer gaat dan koetjes en kalfjes? Dat valt nog niet mee, zegt Mustert. ‘We zijn dan ook blij dat we mensen hebben gevonden die ons daarbij kunnen helpen, met de methodiek van de DialoogTafelGesprekken.’ Een van die mensen is Ben Loth uit Nijmegen. Hij was voor zijn pensioen onder meer docent maatschappijleer en heeft de afgelopen jaren veel vrijwilligerswerk gedaan voor Amnesty International. Daarnaast was hij betrokken bij het Centrum Ontmoeting in Levensvragen in Nijmegen. Bij beide organisaties deed hij ervaring op met het voeren van een dialoog. ‘Dat is iets heel anders dan een discussie of debat’, benadrukt hij. ‘Een dialoog is bedoeld om het levensverhaal van zowel de spreker als de luisteraar te verrijken. Degene die aan het woord is, wordt niet onderbroken, neemt de ruimte en raakt zelf soms verrast door wat er bovenkomt.’

Workshop

Via het project *Klavertje Vier* krijgen Afdelingsbestuurders een workshop om het project en de gespreksmethode te bespreken en hen daar warm voor te >>

VRAGEN OF INTERESSE?

Wilt u meer informatie over *Klavertje Vier* of u aanmelden als vrijwilliger, dan kunt u contact opnemen met Edith Mostert via emostert@kbo-brabant.nl of (073) 64 44 066.

Gérard Mustert

maken. Ze worden aangespoord op zoek te gaan naar vrijwilligers die in gesprek gaan met de leden die dat willen. De vrijwilligers worden daarop voorbereid door zelf deel te nemen aan een reeks van vier DialoogTafelGesprekken, vandaar *Klavertje VIER*.

Twee manieren van luisteren

‘In een dialoog is de luisteraar net zo actief als de spreker’, legt Loth uit. ‘Er zijn twee manieren waarop je naar iemand kunt luisteren. In het Engels: *listen to react* en *listen to respond*. Als je luistert om te reageren, zoek je in het verhaal van de ander in feite aanknopingspunten om je eigen verhaal kwijt te kunnen. Je hoort het mensen best vaak zeggen: “Dat snap ik, heb ik ook meegemaakt”, of: “Mijn moeder had ook zoiets”. Als je luistert om vooral je eigen verhaal kwijt te kunnen, heeft een ander daar niet zoveel aan. Het uitgangspunt zou niet moeten zijn “snap ik”, maar juist: “ik

snap geen biet van jou”. *Listen to respond* wil zeggen dat je luistert om de ander te begrijpen. Daarvoor vraag je door en mag je ook best confronterende vragen stellen. Als je vanuit die open en actieve houding vragen stelt, helpt het gesprek de spreker én de luisteraar om elk een stukje verder te schrijven aan hun levensverhaal.’

Dialoog of discussie

Loth oefende een DialoogTafelGesprek inmiddels met een kleine groep mensen uit de gelederen van KBO-Brabant, die getraind willen worden om als gespreksleider van DialoogTafelGesprekken aan de slag te gaan. De oefening was bedoeld om de vrijwilligers te laten ervaren hoe het voelt als een ander naar hun verhaal en hun beleving luistert. Als het DialoogTafelGesprek met meer dan twee mensen tegelijk wordt gevoerd, is

Ben Loth

het belangrijk dat de gespreksleider de spelregels bewaakt, vertelt Loth. 'Het is bijvoorbeeld belangrijk om in te grijpen als er suggestieve vragen worden gesteld of als de dialoog in een discussie lijkt te veranderen. Een discussie is een gesprek waarbij mensen meningen en ideeën uitwisselen en elkaar willen overtuigen. In een debat is dat nog sterker het geval en gaat het er om gelijk te krijgen. Een dialoog draait juist om een open uitwisseling van wat iemand bezighoudt.'

Levensverhaal

Voor gesprekken met ouderen is het DialoogTafelGesprek heel geschikt, vindt Loth. 'Je kunt in een één-op-één gesprek, maar wellicht ook in een groep, vragen bespreken die mensen in deze levensfase bezighouden. Bijvoorbeeld: "Ben je in harmonie met wat er in je leven is gebeurd? Wil je nog dingen doen in relaties of misschien bepaalde activiteiten? Hoe ga je ermee om dat je niet meer een centrale rol in de familie hebt maar meer aan de zijlijn komt te staan? Hoe kijk je naar de eindigheid van het bestaan? Hoe wil je naar het einde toeleven?" Meer bewustzijn omtrent het eigen levensverhaal nodigt uit om te vieren waar je dankbaar voor bent én kan helder maken welke behoeften er nog zijn. De dialoog of een één-op-één-gesprek kunnen helpen om zicht te krijgen op wat je nog te doen staat en welke mogelijkheden er daarvoor zijn.'

Nieuwe gesprekshouding

Mustert luistert geïnteresseerd naar de uiteenzetting van Loth. 'Het zal voor de meeste leden van KBO-Brabant nieuw zijn om een gesprek over inhoudelijke onderwerpen te voeren vanuit deze dialooghouding. Ik zie dat als waardevol. Als bestuur zijn we benieuwd of bestuurders, leden en vrijwilligers hier een rol in willen spelen. Ik zou me

kunnen voorstellen dat er vanuit onze vereniging mensen naar voren komen die minder een doe-houding en meer een luisterhouding hebben. Die mensen zijn er zeker, hebben we eerder gemerkt. Uiteindelijk zoeken we mensen die met andere leden in gesprek willen gaan vanuit een open houding, en met de positieve ervaring die ze zelf met hun deelname aan de DialoogTafelGesprekken hebben opgedaan.' ■

Hoe ziet *Klavertje Vier* eruit?

Klavertje Vier biedt een eenvoudige manier om met een kleine groep mensen (zes tot acht KBO-leden) mooie gesprekken te voeren. Je maakt werkelijk tijd voor elkaar en hoort van elkaar wat je bezighoudt. Op een heel eenvoudige manier: aan tafel (de dialoogtafel), op een rustige plek. Elke dialoogtafel heeft een gespreksleider. KBO-Brabant leidt momenteel deze gespreksleiders speciaal hiervoor op.

Je praat met mensen uit je eigen omgeving. Mensen die je soms wel en soms niet eerder ontmoet hebt. Je vertelt elkaar wat je graag zou willen, doet inspiratie en ideeën op. Ook over wat je zou kunnen doen om van een wens werkelijkheid te maken, en wat de KBO-Afdeling hierin kan betekenen. Na afloop keer je met een goed gevoel huiswaarts.

Ter voorbereiding op dit alles gaat het bestuur van KBO-Brabant Afdelingsbesturen informeren over de dialoogtafels van *Klavertje Vier*. Afdelingsbestuurders worden uitgenodigd om een workshop van één dagdeel hierover te volgen, zodat zij weten wat *Klavertje Vier* kan betekenen voor de leden van de Afdeling. Vervolgens kan een Afdeling dan besluiten om dialooggesprekken voor de eigen leden in te zetten.

Op deze manier kunnen 70 van de 284 Afdelingen meedoen aan *Klavertje Vier*. Eventuele kosten voor de huur van ruimte en koffie of thee, kunnen worden vergoed vanuit de subsidie die KBO-Brabant voor *Klavertje Vier* heeft gekregen. Het ministerie van VWS heeft voor *Klavertje Vier* 40.000 euro subsidie beschikbaar gesteld. KBO-Brabant investeert daarnaast zelf 10.000 euro in het project in de vorm van de inzet van medewerkers van het bureau. Het project loopt tot september 2022.